

foreninger og i Ingeniørforeninger faste og meget detaljerede Tariffer, ifølge hvilke alt Arbejde bliver beregnet efter Procenter. Jeg tror derfor ikke, at der kan tillægges dette Motiv til en Forandring i de bestaaende Forhold nogen Vægt. Det andet Motiv var, at der savnedes Ensartethed i Bygnings-sagernes Behandling. Det kan jeg til en vis Grad indrømme Rigtigheden af, men ogsaa kun til en vis Grad. I formel Henseende er det meget rigtigt, at der er Uensartethed til Stede; men jeg tror ikke, at man i saa Henseende behøver just at holde sig til Bygningsvæsenet. Jeg tror snarere, man der kunde holde sig til Ministerierne, thi Ministerierne have det ganske sikkert i deres Magt at forhindre, at Bygnings-sager fremkomme før Rigsdagen eller overhovedet blive sendte ind til de officielle Myndigheder i saa raa Materie, som mange Gange er Tilfældet. Det viser sig, at der er enkelte Administrationer, som i Virkeligheden leverer et i formel Henseende ret ordentligt Bygningsbudget, medens der ganske vist er andre, som fremsende Bygningsbudgetter med saa ringe Begrundelse og i saa raa Materie i det hele taget, at det nærmer sig til det utilladelige. Men dette kan et Ministerium ganske sikkert forhindre, idet der dertil ikke kræves andet end et rent Skøn over, hvad Ministeriet vil anse for at være en tilladelig nitid Ekspedition fra neben. Hvad angaar den reelle Side af Sagen, saa vil jeg ogsaa indrømme, at der der kan være nogen Uensartethed til Stede. Men det er jo dog egentlig netop det, der ligger til Grund for de jevnlige Klager, at disse alligevel i reel Henseende ere temmelig ensartet behandlede og overalt i uheldig Retning. Jeg kan i alt Fald ikke finde, at det er paa disse to Motiver, man skal bygge en Forandring i den nuværende Bygningsinspektorsinstitution. Vil man søge efter, hvilke forskellige Momenter det er, som betinge Bygningsøkonomien, den mere eller mindre kostbare Bygningsøkonomi, vil man finde, at det første Moment er selve Arealbestemmelsen, og den staar Bygningsinspektors virksomheden i hvert Tilfælde udenfor. Det maa være Administrationens Sag at afgøre, hvor store Arealer der skal bygges paa, og det er kun Administrationen, der i ethvert Tilfælde kan gøre det. Skulle vi bygge en Toldkammerbygning, maa

det være Toldvæsenet, der angiver, hvor stort Areal der er nødvendigt. Paa samme Maade gaar det med Postbygninger. Stulle vi bygge et Hospital, en Sindshygeanstalt, maa det være de paagældende Læger, der maa foreslaa og bestemme Arealets Størrelse; det kan ikke være Arkitekternes Sag. Derfor spiller det ingen Rolle med Hensyn til Arealets Bestemmelse, om Bygningsinspektionen er af den ene Art eller den anden. En anden Ting bliver det derimod, saa snart der bliver Tale om at bestemme Forholdet mellem Brutto- og Netto-Arealet. Der vil Arkitekten gennem Distributionen kunne have en meget betydelig, og jeg vil endog sige, skadelig, Indflydelse. Hvorledes skal nu da den Arkitekt være, som skal faa det bedste Forhold mellem Netto- og Brutto-Arealet? Ja, det skal selvfølgelig være en Mand, som er i Stand til at ordne Sagen paa den Maade, at der ikke gaar en Kvadratalen til Spilde. Men der er det jo en given Ting, at den Arkitekt vil naa til det bedste Resultat, som skyldigst gaar op i den foreliggende Opgave, det vil med andre Ord sige, at er Opgaven ikke stor, saa skal man heller ikke have nogen stor Arkitekt dertil, saa skal man have en ganske almindelig praktisk Mand. Er der derimod Tale om meget store Arealer, kan den praktiske Mand med sin forholdsvis begrænsede Erfaring ikke magte Opgaven, og saa maa man altsaa tage en Mand dertil, som har gjort et særligt Studium af denne Sag. Jeg nævner dette Punkt, fordi vi derved komme ind paa det første Led i min Betragtning, nemlig at vi skulle have en Deling af Arbejdet efter Arbejdets Natur. Det næste, der bliver Tale om ved Bygningsøkonomien, er, hvor meget hver Kvadratalen koster; det vil med andre Ord sige, hvorledes Konstruktionen skal være. Der kan være meget betydelig Forskel, og Manglen paa rent tekniske Kundskaber bliver her ødelæggende. Men der kan ogsaa være den Mangel, at man ikke forstaar at lempe sig efter de lokale Forhold, og der kommer man atter ind paa det gamle. Det er klart nok, at hvad jeg vil kalde en Haandværkerarkitekt vil kunne konstruere en mindre betydelig Bygning ganske anderledes økonomisk end en stor Arkitekt, en Professor-Arkitekt, fordi Professor-Arkitekten i Reglen overhovedet slet ikke beskæftiger sig med den Slags